

+ Bốn câu cuối khái quát cuộc sống phong lưu, nền nếp, đức hạnh, trẻ trung của hai chị em Thuý Kiều.

Một kết cấu như trên vừa chặt chẽ, hợp lí, vừa góp phần làm nổi bật lên vẻ đẹp chung và nhất là vẻ đẹp riêng của hai chị em Thuý Kiều.

2. Tham khảo đoạn văn sau :

"Khi miêu tả vẻ ngoài nhân vật, Nguyễn Du chú ý chọn cách thể hiện để làm nổi bật đặc điểm tính cách.

Có khi tác giả chỉ dùng những nét khái quát, mang tính ước lệ tượng trưng để thể hiện ngoại hình nhân vật. Bút pháp nghệ thuật này ta bắt gặp trong chân dung chị em Thuý Kiều và chân dung Kim Trọng. Nguyễn Du chỉ đưa vài nét vẽ thoáng qua mà vẻ đẹp của Vân, của Kiều hiện lên thật sinh động, từ gương mặt, nụ cười đến làn da, mái tóc.

Trước bức chân dung chị em Thuý Kiều, có người bắt bẻ : khuôn mặt thế này ("khuôn trăng đầy đặn"), nét ngài thế kia ("nét ngài nở nang") xem ra không hợp. Màu tóc ấy, làn da ấy là thế nào ? Khó có thể vẽ ra cụ thể...

Xin lưu ý một điều : tả Kiều, Vân, Nguyễn Du không cốt tả người mà cốt tả vẻ đẹp. Vẻ đẹp của hai chị em Kiều là vẻ đẹp lí tưởng, mọi hoạ tiết cụ thể sẽ làm hỏng bức chân dung. Nguyễn Du đã dùng những khuôn mẫu có tính ước lệ để diễn tả vẻ đẹp vượt ra ngoài, vượt lên trên khuôn mẫu của tuyệt sắc giai nhân ấy. "Kì tài diệu bút" Nguyễn Du là thế. Tả người đẹp mà độc giả cảm thấy đẹp thật, đẹp tuyệt. Thế đã là mỹ mãn thành công.

Không cốt tả hình dáng, đường nét con người chỉ cốt tả vẻ đẹp. Thế nhưng qua đó, con người lại hiện lên rất rõ, với tính cách rất riêng. Người ta thường nói với "Khuôn trăng đầy đặn nét ngài nở nang", Vân là người hiền lành, phúc hậu. Vân sẽ có cuộc sống bình lặng, suôn sẻ vì khi tả nàng, Nguyễn Du đã rất tinh tế để "tuyệt nhường", "mây thua" trước vẻ đẹp của làn da, mái tóc ; thật khác Thuý Kiều, con người "sắc sảo mặn mà", với sắc đẹp hoa phải "ghen" vì "thua thắm", liễu phải "hờn" vì "kém xanh", sẽ có một cuộc đời đầy trắc trở, một số phận éo le".

(Theo Lã Nhâm Thìn, *Chuyên đề Văn 9*,
NXB Giáo dục, Hà Nội, 1996)

3. Đọc kĩ phần *Đọc thêm* (SGK, trang 84), đối sánh với đoạn thơ tả chị em Thuý Kiều của Nguyễn Du để thấy sự khác biệt. Lưu ý những khía cạnh sau :

– Nói về gia cảnh của gia đình họ Vương : Thanh Tâm Tài Nhân kể cụ thể, tỉ mỉ như thế nào, còn Nguyễn Du chỉ giới thiệu vắn tắt ra sao ?

– Tả chị em Thuý Kiều : Thanh Tâm Tài Nhân có tả kĩ về vẻ đẹp của từng người hay chỉ kể, có gợi ra tính cách của mỗi người hay không ? Còn Nguyễn Du tả dung nhan, vẻ đẹp của Thuý Vân, Thuý Kiều như thế nào, có gợi ra tính cách của mỗi nhân vật không ?

– Trình tự tả : Sau khi giới thiệu về hai chị em, Nguyễn Du tả ai trước, ai sau ? Còn đoạn văn của Thanh Tâm Tài Nhân thì giới thiệu về hai chị theo trình tự nào ?

Nhận xét về những điểm khác biệt nói trên, từ đó chỉ ra sự sáng tạo của Nguyễn Du và nét đặc sắc của đoạn thơ *Chị em Thuý Kiều*.

4. Đọc kĩ phần *Ghi nhớ* (SGK *Ngữ văn 9*, tập một, trang 83) để trả lời câu hỏi.

CẢNH NGÀY XUÂN

(Trích *Truyện Kiều*)

ĐỌC – HIỂU VĂN BẢN

Bài tập

1. Câu 4*, trang 87, SGK.

2. Phân tích, so sánh cảnh mùa xuân trong câu thơ cổ Trung Quốc : "Phương thảo liên thiên bích – Lê chi sở điểm hoa" (Cỏ thơm liền với trời xanh – Trên cành lê có mấy bông hoa) với cảnh mùa xuân trong câu thơ Kiều của Nguyễn Du : "Cỏ non xanh tận chân trời – Cành lê trắng điểm một vài bông hoa".

3. Tìm những câu thơ có nghệ thuật ẩn dụ trong đoạn *Cảnh ngày xuân*.

4. Đoạn *Cảnh ngày xuân* chủ yếu được viết theo bút pháp nghệ thuật nào ? Lấy dẫn chứng làm sáng tỏ sự lựa chọn đó.

A – Tả

B – Gợi

C – Cả A và B

Gợi ý làm bài

1. Đoạn thơ có kết cấu theo trình tự thời gian đi từ khái quát đến cụ thể rất phù hợp với việc tái hiện khung cảnh mùa xuân và cuộc du xuân của chị em